

Γλώσσα & Λογοτεχνία Γ' Λυκείου: Νέα δεδομένα και κατευθύνσεις

Επιμορφωτικές συναντήσεις ΠΕ02
1^ο ΠΕ.Κ.Ε.Σ. Αττικής
6/9, 10/9, 18/9 2019

Θεσμικά κείμενα

- Υ.Α. 77568/Δ2 (ΦΕΚ 1790/21-5-2019, τχ. Β')

«Τροποποίηση της με 139454/Δ2/28-08-2018 υπουργικής απόφασης με θέμα «Ωρολόγιο Πρόγραμμα των μαθημάτων των Α', Β' και Γ' τάξεων του Γενικού Λυκείου» (ΦΕΚ 3807 Β') ως προς το Ωρολόγιο Πρόγραμμα μαθημάτων της Γ' τάξης του Γενικού Λυκείου», σσ. 20909-20910.

- Υ. Α. Αριθμ. 106428/Δ2(ΦΕΚ 2875/5-7-2019, τχ. Β')

Καθορισμός εξεταστέας ύλης για το έτος 2020 για τα μαθήματα που εξετάζονται πανελλαδικά για την εισαγωγή σ την Τριτοβάθμια Εκπαίδευση αποφοίτων Γ' τάξης Ημερησίου Γενικού Λυκείου, Γ' τάξης Εσπερινού Γενικού Λυκείου και Δ' τάξης Εσπερινού Γενικού Λυκείου. σσ35027-35030

- Υ.Α. 124892/Δ2 (ΦΕΚ 3164/12-8-2019, τχ. Β')

«Τροποποίηση της 107268/Δ2/03-07-2019 υπουργικής απόφασης (Β' 2881) ως προς τον τρόπο εξέτασης του μαθήματος "Νεοελληνική Γλώσσα και Λογοτεχνία" της Γ' τάξης Ημερήσιου Γενικού Λυκείου, της Γ' και Δ' τάξης Εσπερινού Γενικού Λυκείου»

- «Οδηγίες για τη διδασκαλία της Νεοελληνικής Γλώσσας και Λογοτεχνίας και των Αρχαίων Ελληνικών στη Γ' τάξη Ημερήσιου Γενικού Λυκείου και Γ' και Δ' τάξεις Εσπερινού Γενικού Λυκείου για το σχολικό έτος 2019-2020» Αρ. Πρωτ. 143300/Δ2/16-09-2019

Νέα δεδομένα

Πρόγραμμα Σπουδών (Ι.Ε.Π.)

Φάκελοι Υλικού

(<http://www.iep.edu.gr/el/component/k2/748-neoi-fakeloi-ylikou-g-lykeiou>)

Αλλαγές στο Ωρολόγιο

Πρόγραμμα και στην Αξιολόγηση

Κατευθύνσεις 1

Νέα Ελληνικά: Οι δύο κλάδοι του μαθήματος, Νεοελληνική Γλώσσα και Λογοτεχνία, συνεργούν στον γραμματισμό των μαθητών/τριών τόσο στο επίπεδο κατανόησης όσο και στο επίπεδο παραγωγής λόγου.

Και στους δύο κλάδους η έμφαση δίνεται στις **διαδικασίες και στα κείμενα**

Κατευθύνσεις 2

Νέα Ελληνικά:

«ανοικτό» Π.Σ. ως προς τα περιεχόμενα, δίνοντας έτσι δυνατότητες επιλογής κειμενικού υλικού,

«ανοικτό» Π.Σ. και ως προς τις διδακτικές πορείες: έμφαση στον σχεδιασμό και ανασχεδιασμό του μαθήματος κάθε φορά από τον/την εκπαιδευτικό

Κατευθύνσεις 3

Γλωσσική διδασκαλία:
Οργανώνεται γύρω από κείμενα

Δίνει έμφαση σε δραστηριότητες κατανόησης και παραγωγής κειμένων από τους/τις μαθητές/τριες και σε διαδικασίες αναστοχασμού

Η διδασκαλία γλωσσικών φαινομένων ή μεταγλωσσικών όρων αποβλέπει στην κατάκτηση δεξιοτήτων γλωσσικής επικοινωνίας και κριτικού/αναστοχαστικού γραμματισμού και δεν συνιστά αυτοσκοπό

Κατευθύνσεις 4

Γλωσσική διδασκαλία:

A. Διαδικασίες κατανόησης του νοήματος, της οργάνωσης και της μορφής των κειμένων

A1. Εντοπισμός και αναγνώριση των βασικών χαρακτηριστικών των κειμένων

A2. Ερμηνεία και μετασχηματισμοί των κειμένων

A.3. Κριτικός στοχασμός/ αξιολόγηση των κειμένων

A.4. Αναστοχασμός σχετικά με τις ακολουθούμενες στρατηγικές κατανόησης κειμένων

Κατευθύνσεις 5

Γλωσσική διδασκαλία:

**B. Διαδικασίες παραγωγής γραπτού,
προφορικού και πολυτροπικού λόγου:
Μετασχηματισμοί κειμένων**

- B1. Σχεδιασμός και οργάνωση των κειμένων
- B.2 Σύνθεση κειμένων (συγγραφική φάση)
- B.3. Αναθεώρηση– Δημοσίευση των κειμένων
- B.4. Αναστοχασμός σχετικά με τις ακολουθούμενες στρατηγικές και την αποτελεσματικότητα των παραγόμενων κειμένων

Κατευθύνσεις 6

Γλωσσική διδασκαλία: Μεθόδευση της διδασκαλίας

Έμφαση στην **έννοια του σχεδιασμού** στη διδασκαλία με στόχο τον αναστοχαστικό/κριτικό γραμματισμό

Παιδαγωγική των πολυγραμματισμών (Ομάδα του Νέου Λονδίνου): **τοποθετημένη πρακτική, ανοιχτή διδασκαλία, κριτική πλαισίωση, Μετασχηματισμένη πρακτική**

Μοντέλο αναγνωστικής διαδικασίας με τις τρεις φάσεις, **προ-αναγνωστική, αναγνωστική, μετααναγνωστική**

Η έννοια του **«σχεδίου»** ως βασική στρατηγική για την παραγωγή λόγου: **τα διαθέσιμα σχέδια, το σχεδιασμένο, το ανασχεδιασμένο**

Κατευθύνσεις 7

Γλωσσική διδασκαλία: Περιεχόμενο

Επιλογή κειμένων με βάση θεματικούς άξονες:

Άμεσο κοινωνικό περιβάλλον
Ευρύτερο κοινωνικό περιβάλλον
Φυσικό περιβάλλον
Ψηφιακό περιβάλλον
Ταυτότητες (κοινωνικές, εθνικές, πολιτισμικές)

Σχεδιασμός δραστηριοτήτων

ανάλυσης κειμένων
ερμηνευτικής και κριτικής προσέγγισης των κειμένων
συγκριτικής εξέτασης κειμένων ως προς τις δύο προηγούμενες
διαστάσεις
παραγωγής λόγου
αναστοχασμού και ανάπτυξης μεταγνωστικών δεξιοτήτων

Κατευθύνσεις 8

Λογοτεχνική εκπαίδευση: Επιστημονικό πλαίσιο αρχών

- α) Η **ερμηνευτική ανάγνωση** ως δραστηριότητα πολλαπλών και διαφορετικών αναγνώσεων του κειμένου
- β) Η **ηθική της ανάγνωσης** ως πράξη και όχι ως κανονιστική αρχή. Δεν ενδιαφέρει πια το τι είναι τα κείμενα όσο το τι κάνουν · πώς επαναπροσδιορίζουν τη σχέση του/της αναγνώστη/τριας με τη λογοτεχνία,
- γ) Η **επικαιροποιημένη ανάγνωση** ως μια ερμηνευτική πρακτική
- δ) Ο **ερμηνευτικός διάλογος** ως μια διαδικασία ελεύθερης, και μαζί τιθασευμένης από τους κειμενικούς δείκτες, διασταύρωσης των φωνών των μαθητών/τριών πάνω στο κείμενο

Κατευθύνσεις 9

Λογοτεχνική εκπαίδευση: πρωταρχικός σκοπός της διδασκαλίας της είναι ο **διάλογος με τις ποικίλες λογοτεχνικές αναπαραστάσεις της ανθρώπινης κατάστασης στα κείμενα.**

Ειδικότεροι σκοποί:

- α) Οι μαθητές/τριες, να αποκτήσουν **αναγνωστικές δεξιότητες**, ώστε να αξιοποιούν συνδυαστικά έναν αριθμό ενδοκειμενικών και εξωκειμενικών στοιχείων, για να ιχνηλατούν με μεγαλύτερη επάρκεια το νοηματικό υπόστρωμα των κειμένων
- β) να **θέτουν κρίσιμα για εκείνους/εκείνες ερωτήματα/θέματα** συζήτησης σχετικά με τα ζητήματα που πραγματεύονται τα κείμενα · και να συζητούν στο πλαίσιο της αναγνωστικής κοινότητας
- γ) να **διαπραγματεύονται τις υποθέσεις τους** στο πλαίσιο μιας αναγνωστικής/ερμηνευτικής κοινότητας

Κατευθύνσεις 9

Λογοτεχνική εκπαίδευση: πρωταρχικός σκοπός της διδασκαλίας της είναι ο **διάλογος με τις ποικίλες λογοτεχνικές αναπαραστάσεις της ανθρώπινης κατάστασης στα κείμενα.**

Ειδικότεροι σκοποί:

- α) Οι μαθητές/τριες, να αποκτήσουν **αναγνωστικές δεξιότητες**, ώστε να αξιοποιούν συνδυαστικά έναν αριθμό ενδοκειμενικών και εξωκειμενικών στοιχείων, για να ιχνηλατούν με μεγαλύτερη επάρκεια το νοηματικό υπόστρωμα των κειμένων
- β) να **θέτουν κρίσιμα για εκείνους/εκείνες ερωτήματα/θέματα** συζήτησης σχετικά με τα ζητήματα που πραγματεύονται τα κείμενα · και να συζητούν στο πλαίσιο της αναγνωστικής κοινότητας
- γ) να **διαπραγματεύονται τις υποθέσεις τους** στο πλαίσιο μιας αναγνωστικής/ ερμηνευτικής κοινότητας

Κατευθύνσεις 10

Αναμενόμενα μαθησιακά αποτελέσματα:

Κατανόηση κειμένων: να εντοπίζουν και να συσχετίζουν τα κειμενικά στοιχεία που οργανώνουν το κείμενο ως σημασιοδοτημένη κατασκευή (αναγνωστικές δεξιότητες)

Ερμηνεία κειμένων: να απαντούν στην ερώτηση «ποιο είναι για σας το κύριο θέμα που θέτει το κείμενο» αξιοποιώντας κειμενικά στοιχεία, μορφικές επιλογές και ιστορικά συμφραζόμενα, με σκοπό να τεκμηριώνουν τις θέσεις και τις ανταποκρίσεις τους (ερμηνευτικό σχόλιο)

Μετασχηματισμός ή/και παραγωγή κειμένων: από την παραγωγή ερμηνευτικού στην παραγωγή δημιουργικού λόγου

Αναστοχασμός: να αναγνωρίζουν τις προσωπικές αξίες, στάσεις, εμπειρίες, ιδεολογικές θέσεις που τους επηρεάζουν στη διαδικασία πρόσληψης των κειμένων

Κατευθύνσεις 11

Κρίσιμα ερωτήματα κατά την αναγνωστική διαδικασία:

Τι νομίζω ότι «λέει» το κείμενο;

Τι με κάνει να νομίζω ότι αυτό «λέει» το κείμενο;

Τι νομίζω ότι «λέει» το κείμενο στους αναγνώστες της εποχής του; Γιατί;

Τι νομίζω ότι «λέει» το κείμενο σε μένα τώρα;

Ποιος/ποιοι με επηρεάζουν;

Ποιες είναι οι δικές μου αντιλήψεις για το θέμα;

Τι νομίζω ότι κάνει τον συμμαθητή μου να «διαβάζει» έτσι το κείμενο;

.

Κατευθύνσεις 12

Λογοτεχνία: Οργάνωση περιεχομένων

Διήγημα ή συλλογή διηγημάτων

Ποίημα ή σελίδες από ποιητική συλλογή

Νουβέλα ή μυθιστόρημα (κατά προτίμηση, στο σύνολό τους)

Θεατρικό έργο (κατά προτίμηση, στο σύνολό του)

Δίκτυα κειμένων:

κείμενα που διαλέγονται μεταξύ τους και προκαλούν το διάλογο μεταξύ των μαθητών
κείμενα που παράγουν ερωτήματα, ερεθίζουν τη σκέψη, υποδεικνύουν αμφισβητήσεις κυρίαρχων λογικών

Κατευθύνσεις 13

Λογοτεχνία: Διδακτική μεθοδολογία

Ερμηνευτικός διάλογος

Τι λέει το κείμενο; Αναγνωστικές οδηγίες/διατύπωση υποθέσεων/επιβεβαίωση ή διάψευση των υποθέσεων με βάση τους κειμενικούς δείκτες

Ποιο βρίσκετε να είναι το κεντρικό ερώτημα που θέτει το κείμενο;

Πώς τοποθετείστε απέναντι στο ερώτημα/θέμα που έθεσε ο συμμαθητής σας/η συμμαθήτριά σας;

Αν λάβετε υπόψη την πληροφορία... τι περισσότερο μπορείτε να σκεφτείτε πάνω στο θέμα που συζητάμε;

Συχνά ερωτήματα; 1

Πώς να κατανείμω το εξάωρο;

Μπορώ να επιλέξω να διδάξω μόνο γλώσσα ή μόνο λογοτεχνία;

Μπορώ να χρησιμοποιήσω μόνο δικά μου κείμενα;

Μπορώ να ακολουθήσω διαφορετική διαδρομή στην οργάνωση της διδασκαλίας από αυτή του σχολικού εγχειριδίου;

Πόσα κείμενα να διδάξω;

Πόσα κείμενα πρέπει να γράψουν οι μαθητές;

Συχνά ερωτήματα; 2

Πρέπει να διδάξω το γλωσσάρι όρων;

Γλωσσικές ασκήσεις να κάνω;

Με ποια κριτήρια να διαλέξω τα λογοτεχνικά κείμενα;

Τι είναι το ερμηνευτικό σχόλιο;

Πώς να βαθμολογήσω το ερμηνευτικό σχόλιο;

ΚΑΛΗ ΔΥΝΑΜΗ !

Οι Σ.Ε.Ε. ΠΕ02: Κατερίνα Αραμπατζή,
Παναγιώτης Γατσωτής, Μαρία Νέζη